



บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาในวิทยาลัยครู ในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัญหาของอาจารย์ที่ปรึกษาในการปฏิบัติงานด้านการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาในวิทยาลัยครู ในกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างประชากร

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยบุคคล 3 กลุ่ม ในวิทยาลัยครูแต่ละแห่งในกรุงเทพมหานคร กลุ่มบุคคลเหล่านี้คือ

1. กลุ่มผู้บริหาร ที่ปฏิบัติงานอยู่ในวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานครทั้ง 6 แห่ง ในปีการศึกษา 2520 ซึ่งได้แก่ อธิการวิทยาลัยครู รองอธิการทุกฝ่าย หัวหน้าคณะวิชาทุกคณะวิชา และหัวหน้าภาคทุกภาควิชา รวมจำนวนทั้งสิ้น 145 คน โดยไม่มีการสุ่มตัวอย่าง

2. กลุ่มอาจารย์ที่ปรึกษา ได้แก่ อาจารย์ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ทำหน้าที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในวิทยาลัยครูทั้ง 6 แห่ง ในกรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2520 การสุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple

Random Sampling) โดยสุ่มมาเพียงร้อยละ 50 ของอาจารย์ที่ปรึกษาของแต่ละวิทยาลัย ได้จำนวนทั้งสิ้น 182 คน

3. กลุ่มนักศึกษา ได้แก่ นักศึกษาซึ่งกำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ป.กศ.) ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง (ป.กศ.สูง) และระดับปริญญาตรี (ค.บ.) ของวิทยาลัยครูทั้ง 6 แห่ง ในกรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2520 การสุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นนักศึกษานี้ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยสุ่มมาเพียงร้อยละ 5 ของนักศึกษาแต่ละวิทยาลัย ได้จำนวนทั้งสิ้น 498 คน

รวมจำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ทั้งสิ้น 825 คน ดังรายการที่แสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรผู้ตอบแบบสอบถาม

วิทยาลัยครู	ผู้บริหาร	อาจารย์ที่ปรึกษา	นักศึกษา	รวม
1 วิทยาลัยครูพระนคร	25	52	105	182
2 วิทยาลัยครูจันทร เกษม	25	23	100	148
3 วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	25	25	80	130
4 วิทยาลัยครูธนบุรี	20	22	55	97
5 วิทยาลัยครูสวนสุนันทา	25	30	78	133
6 วิทยาลัยครูสวนดุสิต	25	30	80	135
รวม	145	182	498	825

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเพื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาในวิทยาลัยครู ประกอบด้วยแบบสอบถาม 3 ชุด คือ สำหรับผู้บริหาร 1 ชุด อาจารย์ที่ปรึกษา 1 ชุด และนักศึกษา 1 ชุด

การสร้างแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ศึกษาเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา จากคู่มือนักศึกษา คู่มืออาจารย์ หนังสือ วารสารและวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสัมภาษณ์ผู้ที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องของอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม แล้วลงมือสร้างแบบสอบถามโดยกำหนดลักษณะของแบบสอบถาม กำหนดขอบเขตของเนื้อหา และบรรจุเนื้อหาลงในขอบเขตที่กำหนดไว้ตามแนวทางที่ไคศึกษาคนควา และไคพิจารณาให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ของวิทยาลัยครูในปัจจุบัน

รูปคำถามที่ใช้ในแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของคำถามเป็นแบบตรวจสอบ (Check - List) เป็นคำถามที่มุ่งถามข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเพศ อายุ วุฒิทางการศึกษา อายุราชการ ประสบการณ์ในการทำงาน

ส่วนที่ 2 คำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา โดยแบ่งเป็น 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา มีคำถามจำนวน 7 ข้อ แต่ละข้อแยกเป็นข้อย่อย ข้อละ 6-10 ข้อ ลักษณะของคำถามเป็นแบบตรวจสอบ (Check-List) ผู้ตอบเลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับหน้าที่และความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาที่ปฏิบัติ จำนวนคำถามทั้งหมด 30 ข้อ โดยเน้นความสำคัญของงานในหน้าที่และความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาทั้ง 3 ประการคือ

ก. หน้าที่และความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาในการให้ความช่วยเหลือและเป็นพี่ที่ปรึกษาทางวิชาการแก่นักศึกษา มีคำถามจำนวน 10 ข้อ
ตั้งแต่ข้อ 1 - 10

ข. หน้าที่และความรับผิดชอบในการอบรมดูแล มีคำถามจำนวน 11 ข้อ ตั้งแต่ข้อ 11 - 21

ค. หน้าที่และความรับผิดชอบในการร่วมมือประสานงาน มีคำถามจำนวน 9 ข้อ ตั้งแต่ข้อ 22 - 30

ลักษณะของคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) แต่ละคำถามมี 4 ตัวเลือก ตามข้อเท็จจริงที่ปฏิบัติ โดยแบ่งเป็น มาก ปานกลาง น้อย และไม่มีเลย ให้คะแนนเป็น 4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 คำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่และความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาที่ควรปฏิบัติ มีจำนวนคำถาม ตลอดจนเนื้อหาเช่นเดียวกับตอนที่ 2 นอกจากมีคำว่า ควรปฏิบัติ และในช่องมาตราส่วนประเมินค่าของสุดท้ายที่เขียนว่าไม่มีเลย นั้น เปลี่ยนเป็น ไม่ควรเลย

ตอนที่ 3 นี้ มีคำถามแบบปลายเปิด (Open-Ended) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่และความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาที่ผู้ตอบคิดว่า ควรเพิ่มเติม

ตอนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับการดำเนินงานในการจัดการให้คำปรึกษา มีคำถามจำนวน 10 ข้อ ลักษณะของคำถามเป็นแบบตรวจสอบ (Check-List)

ตอนที่ 5 คำถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของอาจารย์ที่ปรึกษา มีคำถามจำนวน 12 ข้อ ลักษณะของคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า

(Rating Scale) แต่ละคำถามมี 4 ตัวเลือก ตามความเห็นเกี่ยวกับปัญหานั้น ๆ คือ
เห็นควยอย่างยิ่ง เห็นควย เห็นควยนอย และไม่เห็นควย

ในส่วนที่ 3 เป็นคำถามแบบปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบ

แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคอื่น ๆ ที่ทำให้การปฏิบัติงานของอาจารย์
ที่ปรึกษาไม่ดำเนินไปควยดี พร้อมทั้งขอเสนอแนะ

ผู้บริหารและอาจารย์ที่ปรึกษาคอบคำถามทั้ง 5 ตอน ส่วนนักศึกษาตอบเฉพาะ
ตอนที่ 1, 2, 3 และ 5

การสร้างแบบสอบถามนี้ ผู้วิจัยได้แยกแบบสอบถามออกเป็น 3 ชุด ชุดที่ 1
สำหรับกลุ่มผู้บริหารวิทยาลัยครู ชุดที่ 2 สำหรับกลุ่มอาจารย์ที่ปรึกษา ชุดที่ 3 สำหรับ
กลุ่มนักศึกษา เนื้อหาของคำถามของแบบสอบถามทั้ง 3 ชุด จะแตกต่างกันบางเฉพาะ
ส่วนที่ 1 สำหรับส่วนที่ 2 นั้น เนื้อหาเหมือนกัน

การทดลองแบบสอบถาม (Try-Out)

แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้ เมื่อเสร็จแล้ว ก่อนจะนำไปทดลองใช้ ได้ให้
อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ที่มีประสบการณ์ตรวจสอบ พิจารณาหาข้อบกพร่อง แล้วจึงได้นำ
แบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงนี้ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและ
นักศึกษาในวิทยาลัยครูสวนกุหลาบ และวิทยาลัยครูธนบุรี โดยใช้แบบสอบถามสำหรับกลุ่ม
อาจารย์ที่ปรึกษา 20 ชุด และนักศึกษา 20 ชุด เสร็จแล้วได้นำเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษา
ได้พิจารณาแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามให้สมบูรณ์อีกครั้งหนึ่ง โดยได้เพิ่มลักษณะคำถามแบบ
ปลายเปิด (Open-Ended) เข้าไปควย แล้วจึงได้พิมพ์แบบสอบถามเป็นรูปเล่ม ส่งไป
สอบถามกลุ่มตัวอย่างประชากร

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามส่งให้กลุ่มตัวอย่างประชากรของวิทยาลัยครูทั้ง 6 แห่ง โดยผ่านทางอธิการวิทยาลัยครู และนับวันที่จะขอเก็บแบบสอบถามคืนควยตนเอง เมื่อถึงกำหนด ได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 726 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88.00 กักรายละเอียดในตารางที่ 2



ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งและได้รับคืนจากกลุ่มตัวอย่างประชากร

วิทยาลัยครู	ผู้บริหารวิทยาลัยครู			อาจารย์ที่ปรึกษา			นักศึกษา			รวม		
	จำนวน นำส่ง	ได้รับ คืน	ร้อยละ	จำนวน นำส่ง	ได้รับ คืน	ร้อยละ	จำนวน นำส่ง	ได้รับ คืน	ร้อยละ	จำนวน นำส่ง	ได้รับ คืน	ร้อยละ
1 วิทยาลัยครูพระนคร	25	18	72.00	52	44	84.62	105	94	89.52	182	156	85.71
2 วิทยาลัยครูจันทร เกษม	25	20	80.00	23	20	86.96	100	97	97.00	148	137	92.57
3 วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จ เจ้าพระยา	25	20	80.00	25	21	84.00	80	64	80.00	130	105	80.77
4 วิทยาลัยครูธนบุรี	20	16	80.00	22	17	77.27	55	48	87.27	97	81	83.51
5 วิทยาลัยครูสวนสุนันทา	25	15	60.00	30	26	86.67	78	72	92.31	133	113	84.96
6 วิทยาลัยครูสวนกุหลาบ	25	25	100.00	30	30	100.00	80	79	98.75	135	134	99.26
รวม	145	114	78.62	182	158	86.81	498	454	91.16	825	726	88.00

ตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า ได้รับแบบสอบถามคืนจากผู้บริหารวิทยาลัยครู ร้อยละ 78.62 จากอาจารย์ที่ปรึกษาร้อยละ 86.81 และจากนักศึกษาร้อยละ 91.16 รวมทั้งหมดโคแจกแบบสอบถามทั้งสิ้น 825 ฉบับ ได้รับคืน 726 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88.00

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ไ้รับคืน จำนวน 726 ฉบับ มาทำการวิเคราะห์ โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการแจกแจงและหาการอยละตามกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ตอบแบบสอบถาม คือ ผู้บริหารวิทยาลัยครู อาจารย์ที่ปรึกษา และนักศึกษา

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาโดยใช้วิธีหาการอยละในตอนที่ 1 คุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา และตอนที่ 4 การดำเนินงานในการจัดการให้คำปรึกษา ซึ่งคำถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบ (Check-List)

สำหรับตอนที่คำถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) คือตอนที่ 2 ตอนที่ 3 ซึ่งเป็นตอนที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาที่ปฏิบัติและที่ควรปฏิบัติ และตอนที่ 5 ซึ่งเป็นตอนที่เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของอาจารย์ที่ปรึกษานั้น ทำการวิเคราะห์ดังนี้

ก. นำข้อความแต่ละข้อมาแจกแจง เพื่อหาความถี่

ข. ให้นำหนักคะแนนตามระดับการปฏิบัติดังนี้

มีการปฏิบัติในระดับมาก หรือ ควรปฏิบัติในระดับมาก หรือ เห็นควยอย่างยิ่ง ให้คะแนนเท่ากับ 4

มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง หรือ ควรปฏิบัติในระดับปานกลาง หรือ เห็นควย ให้คะแนนเท่ากับ 3

มีการปฏิบัติในระดับน้อย หรือ ควรปฏิบัติในระดับน้อย หรือ เห็นควยน้อย ให้คะแนนเท่ากับ 2

ไม่มีการปฏิบัติเลย หรือ ไม่ควรปฏิบัติเลย หรือ ไม่เห็นควย ให้คะแนนเท่ากับ 1

ค. หาค่าเฉลี่ยของคำถามแต่ละข้อ (Mean)

ง. หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคำถามแต่ละข้อ (Standard Deviation)

3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษา และนักศึกษาเกี่ยวกับเรื่องบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาโดยเปรียบเทียบจากค่าเฉลี่ยมัธยฐานและควมอด

4. สรุปหน้าที่และความรับผิดชอบรวมทั้งปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของอาจารย์ที่ปรึกษา จากความคิดเห็นของกลุ่มประชากรที่ตอบแบบสอบถาม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการทางสถิติดังนี้

1. หาค่าร้อยละ (Percentage) ของคำถามแต่ละข้อ โดยใช้สูตร

$$\text{ร้อยละของรายการใด} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น}}{\text{ความถี่ของทั้งหมด}} \times 100$$

2. หาค่ามัธยฐานเลขคณิต (\bar{X}) จากสูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum fX}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทนค่าเฉลี่ยของคะแนนทั้งหมด

$\sum fX$ แทนผลรวมสะสมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง¹

¹ ประคอง วรรณสุต, สถิติประยุกต์สำหรับครู (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2517), หน้า 41.

3. หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้สูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum fx^2}{N} - \left(\frac{\sum fx}{N}\right)^2}$$

เมื่อ S.D. แทนค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง

$\sum fx$ แทนผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$\sum fx^2$ แทนผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง¹

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ประคอง, กรรณสูต, สถิติประยุกต์สำหรับครู (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนา-พานิช, 2517), หน้า 52.